

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82768,Hrynkiewicz-Andrzej.html>
2022-10-05, 15:00

Hrynkiewicz Andrzej

HRYNKIEWICZ Andrzej (29 V 1925, Wilno – 13 X 2016, Kraków), fizyk. Syn Józefa, absolwenta i asystenta Zakładu Fizyki Uniw. Stefana Batorego, i Stanisławy z domu Paszkowskiej, nauczycielki matematyki.

Uczył się w Gimnazjum Króla Zygmunta Augusta. Podczas wojny był żołnierzem AK o pseudonimie „Żbik”, uczestnikiem Akcji „Burza”. Po zajęciu Wilna przez Armię Czerwoną został aresztowany i zesłany do pracy w kopalni węgla w Donbasie. Po zwolnieniu w końcu 1945 przyjechał do Polski i w 1946 rozpoczął studia fizyki u A. Jabłońskiego na UMK w Toruniu. Przeniósł się jednak do UJ i w 1948 uzyskał stopień magistra pod kierunkiem wilnianina H. Niewodniczańskiego, którego uważał za swego mistrza. Przeszedł szybko wszystkie stopnie kariery od asystenta do profesora (1961). Był wicedyrektorem Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej (1966–68), a potem dyrektorem Instytutu Fizyki UJ (1969–71) i dyrektorem Instytutu Fizyki Jądrowej (1969–75).

Na początku kariery H. zbudował w budynku Instytutu Fizyki (wówczas jeszcze mieszczącego się w Collegium Witkowskiego) akcelerator Van de Graaffa osiągający różnicę potencjałów 800 000 woltów. Później zajmował się spektroskopią jądrową i jej zastosowaniami w fizyce materii skondensowanej. Stworzył pierwsze w Polsce laboratorium magnetycznego rezonansu jądrowego i pierwsze w Polsce laboratorium efektu Mössbauera. Wśród swych najważniejszych osiągnięć wymieniał publikacje: *On the differential method of g-factor measurements of short-lived excited nuclear states*, „Nucl. Instr. Methods” 16, 317 (1962); *The Mössbauer effect for the impurity atoms of ⁵⁷Fe*, „Physica Statu Solidi” 15, 184 (1968); *Formation of two-impurity complex in dilute alloys observed through perturbed angular correlation of γ -rays*, „Physical Review” B28, 1864 (1983); *An experiment on non adiabatic passage in NMR*, „Acta Physica

Polonica" t. 17, 71 (1985); *Discovery of the transfermium elements*, „Prog. Part. Nucl. Phys.” 29, 453 (1992). W 1990 wydał książkę *Energia – najważniejszy problem cywilizacji*.

H. był członkiem PAN (od 1969) i PAU (od 1989), otrzymał doktoraty honorowe UMCS, UMK i AGH oraz Zjednoczonego Instytutu Fizyki Jądrowej w Dubnej. W 1989 otrzymał Medal Mariana Smoluchowskiego, najwyższe wyróżnienie przyznawane przez Polskie Tow. Fizyczne. W 2005 został odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.

Rozmowa z Andrzejem Hrynkiewiczem, „Postępy Fizyki” 55, 2004, nr 2, s. 52–66 (przedruk w książce *Fizycy wspominają*, Kraków 2014, s. 61–88), *Kto jest kim w Polsce*, edycja 4, Warszawa 2001; A. Fuliński: *Andrzej Zygmunt Hrynkiewicz 29 V 1925–13 X 2016*, „Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności”, 2016/2017; Archiwum IPN: akta paszportowe.

Andrzej Kajetan Wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)